

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Екскурсознавство»

Освітня програма Географія

Спеціальність 106 Географія

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри географії та природознавства
Протокол № 1 від “15” вересня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Екскурсознавство
Викладач (-і)	Червінський Андрій Іванович
Контактний телефон викладача	066 876 02 34
Е-mail викладача	andrii.chervinskyi@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	вибіркова
Обсяг дисципліни	6 кред., 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно розкладу
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Екскурсознавство» належить до переліку вибіркового навчальних дисциплін підготовки фахівців за освітньою програмою «Географія», спеціальності 106 Географія, галузі знань 10 Природничі науки.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є система наукових знань про теоретичні й методичні аспекти музеєзнавства, підготовки екскурсій, техніки їх проведення, напрями й форми розвитку екскурсійної діяльності в конкретних просторово-часових умовах.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою вивчення дисципліни «Екскурсознавство» є надання студентам науково-професійних знань з музеєзнавства, теорії й методики підготовки екскурсій, техніки їх проведення, організації екскурсійної справи в умовах ринкової економіки.</p> <p>Основними завданнями дисципліни «Екскурсознавство» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – засвоєння теоретичних і практичних засад створення екскурсії та організації екскурсійних послуг; – набуття навичок аналізу і планування діяльності підприємств, що мають надавати екскурсійні послуги; – аналіз історичних аспектів і сучасного стану туристсько-екскурсійної і музейної діяльності в Україні та світі. <p>Згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційної програми студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – зміст предмета та об'єкта вивчення курсу, його теоретико-методологічну базу дослідження, яка розкриває сутність, основні ознаки, функції екскурсій, класифікації екскурсій за метою, завданням та формою проведення, формування екскурсійної тематики з урахуваннями найбільш повного задоволення попиту споживачів на екскурсійні послуги; – історичні аспекти становлення та розвитку екскурсійної та музейної справи в Україні та світі; – сучасний стан та проблеми туристсько-екскурсійної діяльності в умовах ринкової економіки; – основні поняття екскурсійної методики, технологічні процеси створення нової екскурсії з урахуванням міждержавного стандарту ДЕСТ 28681.1–95 туристично-екскурсійного обслуговування; – туристичні послуги. Загальні вимоги, методичні прийоми показу, розповіді та техніки проведення екскурсій; – особливості проведення музейних екскурсій, екскурсій для різних груп населення з урахуванням вікових особливостей екскурсантів; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати основні етапи становлення та розвитку екскурсійної та музейної справи в Україні та світі. Використовувати елементи педагогіки та психології в екскурсійній 	

практиці для підвищення рівня та ефективності сприйняття та засвоєння екскурсійного матеріалу;

– формувати екскурсійну тематику з урахуванням вікових особливостей екскурсантів. Користуватися екскурсійною методикою, яка включає застосування науково-обґрунтованих прийомів і способів підготовки та проведення екскурсій для ефективного засвоєння екскурсійної тематики;

– при створенні нової екскурсії студенти повинні вміти визначати мету, завдання та тему екскурсії, правильно вибрати об'єкти показу, їх кількість та послідовність показу, вміти створювати технологічну документацію: маршрут екскурсії, технологічну картку, контрольний текст, «портфель екскурсовода», карток (паспортів) екскурсійних об'єктів, список літератури та інших джерел екскурсійного матеріалу розкриваючи тему екскурсії;

– у ході вивчення курсу студенти повинні ознайомитися з рівнями професійної майстерності екскурсовода та технікою ведення екскурсій. На основі критеріїв оцінювання екскурсії, вміти проводити аналіз якості надання екскурсійних послуг.

4. Компетентності

- Здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати, щоб виявляти проблеми територіальної організації суспільного виробництва, природокористування і виробляти рішення щодо їх усунення; здатність вчитися; автономія; Здатність вдосконалювати власне навчання і виконання, включно з розробленням навчальних і дослідницьких навичок;

- Здатність до міжособистісного спілкування; комунікаційні навички, здатність до самокритики, навички роботи в команді; навички планування та управління часом; уміння і здатність до прийняття рішень;

- Готовність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації українською та іноземними мовами у науково-дослідній та проектній діяльності; Здатність планувати і розв'язувати задачі власного професійного і особистого зростання; Здатність до реалізації інноваційних технологій у дослідженнях; Здатність до організації пошуку способів виконання практичних завдань за зразком або алгоритмом;

- Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові області, використовуючи здобуті знання з природничих дисциплін.

5. Результати навчання

- Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері (рідною та іноземною мовами), знання основ ділового спілкування, навички презентації та самопрезентації, вміння вести наукову дискусію, навички професійної науково-інформаційної діяльності;

- Здатність використовувати професійно-профільовані знання, уміння й навички з географії в сфері міжнародного співробітництва;

- Готовність до вирішення конкретних прикладних проблемних завдань;

- Здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі географії для самонавчання та творчого саморозвитку;

- Готовність до роботи з науковою і методичною літературою, картографічними матеріалами та іншими джерелами інформації.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 6 кредитів, 180 годин.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	28
семінарські заняття / практичні	32
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обовязковий/ вибірковий	
8	106 Географія	4	вибірковий	
Тематика курсу				
Тема, план	Форма заняття	<u>Завдання, год</u>	<u>Вага оцінки</u>	<u>Термін виконання</u>
Тема 1. Історичні аспекти становлення й розвитку екскурсійної діяльності в Україні та світі.	Лекція 1/ Практична робота № 1	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	3	Згідно розкладу
Тема 2. Сучасні класифікації екскурсій.	Лекція 2/ Практична робота № 2	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	3	Згідно розкладу
Тема 3. Методика підготовки екскурсій.	Лекція 3/ Практична робота № 3	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	3	Згідно розкладу
Тема 4. Методика проведення екскурсій.	Лекція 4/ Практична робота № 4	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	3	Згідно розкладу
Тема 5. Діяльність екскурсовода.	Лекція 5/ Практична робота № 5	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	3	Згідно розкладу
Тема 6. Особливості проведення екскурсій для різноманітних груп населення.	Лекція 6/ Практична робота № 6	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	3	Згідно розкладу
Тема 7. Особливості організації та проведення оглядових екскурсій по місту.	Лекція 7/ Практична робота № 7	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	3	Згідно розкладу
Тема 8. Особливості організації та проведення екскурсій на історичну й архітектурну тематику.	Лекція 8/ Практична робота № 8	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	3	Згідно розкладу
Тема 9. Особливості організації та проведення мистецтвознавчих і літературних екскурсій.	Лекція 9/ Практична робота № 9	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	3	Згідно розкладу
Тема 10. Особливості організації та проведення музейних екскурсій.	Лекція 10/ Практична робота № 10	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	3	Згідно розкладу
Тема 11. Природознавчі й географічні екскурсії.	Лекція 11/ Практична	Тестові завдання/ захист практичної	3	Згідно розкладу

	робота № 11	роботи/ 2 год		
Тема 12. Організація екскурсійної справи у музеях та в практиці культурологічного туризму	Лекція 12/ Практична робота № 12	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	3	Згідно розкладу
Тема 13. Сучасний стан і перспективи розвитку екскурсійної справи в Україні.	Лекція 13/ Практична робота № 13	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	3	Згідно розкладу
Тема 14. Психологічні основи екскурсійної діяльності.	Лекція 14/ Практична робота № 14	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	3	Згідно розкладу
Тема 15. Професійна майстерність екскурсовода.	Практична робота № 15	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	3	Згідно розкладу
Тема 16. Диференційований підхід до екскурсійного обслуговування	Практична робота № 16	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	3	Згідно розкладу

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	50 балів студент отримує під час проведення практичних занять; ще 50 балів студент отримує за складання заліку.
Вимоги до письмової роботи	Екзаменаційний білет містить 4 описові запитання та тестові завдання. Описові теоретичні питання мають бути розписані тезисно, лаконічно та послідовно. Після написання роботи проходить усний захист (вибірково за необхідності).
Семінарські заняття	Кожне практичне заняття оцінюється в 5 балів, 10 балів студент може отримати за оформлення і презентацію індивідуального завдання. Без захисту індивідуальної роботи студент не допускається до здачі екзамену.
Умови допуску до підсумкового контролю	Під час навчання на практичних заняттях отримати не менше 25 балів, а також, обов'язково захистити індивідуальну роботу згідно обраної тематики.
Підсумковий контроль, форма	Екзамен в кінці семестру, комбінований
Програмові вимоги для складання екзамену з дисципліни	https://d-learn.pnu.edu.ua/

8. Політика курсу

Всі аудиторні та самостійні заняття проводяться з дотриманням етичних стандартів професії. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із викладачем дисципліни.

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf>

Політика щодо перекладання змістових модулів та оскарження оцінювання

Ліквідація академічної заборгованості, перекладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasyliya-Stefanyka.pdf>

Участь в опитуванні (анкетуванні)

По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності <https://d-learn.pnu.edu.ua/> щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді.

Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Бабарицька В. К. Екскурсознавство і музеєзнавство : навчальний посібник / В. К. Бабарицька, А. Я. Короткова, О. Ю. Малиновська. – Київ : Альтерпрес, 2007. – 464 с.
2. Галасюк С. С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навч. посіб. / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 178 с.
3. Кіптенко В. К. Організація екскурсійних послуг : підручник / В. К. Кіптенко, О. Ю.

Малиновська. – Херсон : Олдіплюс, 2018. – 518 с.

4. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі : навч.-метод. посібник / О. Д. Король. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. – 144 с.

5. Литовченко І. В. Організація туризму (Організація екскурсійної діяльності) : навч.-метод. посібник / І. В. Литовченко. – Полтава : ПУЕТ, 2017. – 48 с.

6. Нездоймінов С. Г. Організація екскурсійних послуг: навчально-методичний посібник / С. Г. Нездоймінов. – Одеса : Астропринт, 2011. – 216 с.

7. Організація туризму (Організація екскурсійної діяльності) : навчально-методичний посібник / І. В. Литовченко. – Полтава : ПУЕТ, 2017. – 48 с.

8. Покоłodна М. М. Організація екскурсійної діяльності : підручник / М. М. Покоłodна ; Харків. нац. ун-т міськ. госпва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 180 с.

9. Савина Н. В. Экскурсоведение : учебное пособие / Н. В. Савина. – Минск : БГЭУ, 2009. – 256 с.

10. Федорченко В. К. Історія екскурсійної діяльності в Україні : навч. посіб. / В. К. Федорченко, О. М. Костюкова, Т. А. Дьорова, М. М. Олексійко. – Київ : Кондор, 2010. – 164 с.

Допоміжна література:

11. Абрамов В.В., Покоłodна М.М. Проблеми удосконалення системи підготовки і менеджменту персоналу екскурсійної сфери туристської галузі України / Коммунальное хозяйство городов. Научно-технический сборник. Вып. 75. Сер.: Экономические науки. К.: «Техніка», 2007. С. 203-211.

12. Седова Н. А. Культурно-просветительный туризм: Учебное пособие. М.: Советский спорт, 2003. – 96 с.

13. Федорченко В. К., Костюкова О. М., Дьорови Т. А., Олексійко М. М. Історія екскурсійної діяльності в Україні: Навч. посібник. К.: “Кондор”. 2004. 166 с.

14. Хусконен Н. М., Глушанок Т. М. Практика экскурсионной деятельности. СПб.: «Издательский дом Герда», 2006. 208 с.

Викладач:

Червінський А.І.